C/2024/4185

2.8.2024

P9_TA(2023)0484

Euroopan vetypankki

Euroopan parlamentin päätöslauselma 14. joulukuuta 2023 Euroopan vetypankista (2023/2123(INI))

(C/2024/4185)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 194 artiklan,

— ottaa huomioon ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen osapuolten 21. konferenssissa Pariisissa 12. joulukuuta 2015 hyväksytyn sopimuksen (Pariisin sopimus),

— ottaa huomioon 16. maaliskuuta 2023 annetun komission tiedonannon Euroopan vetypankista (COM(2023)0156),

— ottaa huomioon 1. helmikuuta 2023 annetun komission tiedonannon ”Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma nettonollan aikakaudelle” (COM(2023)0062),

— ottaa huomioon 18. toukokuuta 2022 annetun komission tiedonannon ”REPowerEU-suunnitelma” (COM(2022)0230),

— ottaa huomioon 8. heinäkuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Vetystrategia ilmastoneutraalille Euroopalle” (COM(2020)0301),

— ottaa huomioon 8. heinäkuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Käyttövoimaa ilmastoneutraalille taloudelle: EU:n energiajärjestelmän integrointistrategia” (COM(2020)0299),

— ottaa huomioon 10. maaliskuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Euroopan uusi teollisuusstrategia” (COM(2020)0102),

— ottaa huomioon 11. joulukuuta 2019 annetun komission tiedonannon Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta (COM(2019)0640),

— ottaa huomioon 20. kesäkuuta 2023 annetun komission ehdotuksen neuvoston asetukseksi vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta annetun asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093 muuttamisesta (COM(2023)0337),

— ottaa huomioon 20. kesäkuuta 2023 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (’STEP-kehysväline’) perustamisesta ja direktiivin 2003/87/EY sekä asetusten (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 ja (EU) 2021/241 muuttamisesta (COM(2023)0335),

— ottaa huomioon 16. maaliskuuta 2023 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi puitteiden vahvistamisesta kriittisten raaka-aineiden turvatun ja kestävän tarjonnan varmistamiseksi ja asetusten (EU) N:o 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 ja (EU) 2019/1020 muuttamisesta (EU:n kriittisiä raaka-aineita koskeva säädös) (COM(2023)0160),

— ottaa huomioon 16. maaliskuuta 2023 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan nettonollateknologiatuotteiden valmistusekosysteemiä vahvistavasta toimenpidekehyksestä (nettonollateollisuutta koskeva säädös) (COM(2023)0161),

— ottaa huomioon sähkön sisämarkkinoista 5. kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 ([1]) , jota parhaillaan tarkistetaan,

([1]) EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54.

— ottaa huomioon sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta 5. kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944 ([2]), jota parhaillaan tarkistetaan,

— ottaa huomioon uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä 11. joulukuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 ([3]) (uusiutuvan energian edistämistä koskeva direktiivi),

— ottaa huomioon vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta ja direktiivin 2014/94/EU kumoamisesta 13. syyskuuta 2023 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1804 ([4]),

— ottaa huomioon maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta 13. heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY ([5]), jota parhaillaan tarkistetaan,

— ottaa huomioon maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta 13. heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 715/2009 ([6]), jota parhaillaan tarkistetaan,

— ottaa huomioon kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta 13. lokakuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY ([7]),

— ottaa huomioon yhteisön vesipolitiikan puitteista 23. lokakuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY ([8]), jota parhaillaan tarkistetaan,

— ottaa huomioon yhteisvastuun lisäämisestä kaasuhankintojen paremman koordinoinnin, luotettavien viitehintojen ja rajatylittävän kaasukaupan avulla 19. joulukuuta 2022 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2022/2576 ([9]),

— ottaa huomioon Horisontti Eurooppa -ohjelman yhteisyritysten perustamisesta sekä asetusten (EY) N:o 219/2007, (EU) N:o 557/2014, (EU) N:o 558/2014, (EU) N:o 559/2014, (EU) N:o 560/2014, (EU) N:o 561/2014 ja (EU) N:o 642/2014 kumoamisesta 19. marraskuuta 2021 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2021/2085 ([10]),

— ottaa huomioon toisen polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen perustamisesta 6. toukokuuta 2014 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 559/2014 ([11]),

— ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 täydentämisestä ottamalla käyttöön unionin menetelmä, jossa vahvistetaan muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien nestemäisten ja kaasumaisten liikenteen polttoaineiden tuotantoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt, 10. helmikuuta 2023 annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2023/1184 ([12]),

— ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001 täydentämisestä vahvistamalla kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavia kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä koskeva vähimmäiskynnys ja täsmentämällä menetelmä muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla nestemäisillä ja kaasumaisilla liikenteen polttoaineilla ja kierrätetyillä hiilipitoisilla polttoaineilla saavutettavien kasvihuonekaasupäästöjen vähennysten määrittämiseksi 10. helmikuuta 2023 annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2023/1185 ([13]),

([2]) EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125.
([3]) EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82.
([4]) EUVL L 234, 22.9.2023, s. 1.
([5]) EUVL L 211, 14.8.2009, s. 94.
([6]) EUVL L 211, 14.8.2009, s. 36.
([7]) EUVL L 275, 25.10.2003, s. 32.
([8]) EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1.
([9]) EUVL L 335, 29.12.2022, s. 1.
([10]) EUVL L 427, 30.11.2021, s. 17.
([11]) EUVL L 169, 7.6.2014, s. 108.
([12]) EUVL L 157, 20.6.2023, s. 11.
([13]) EUVL L 157, 20.6.2023, s. 20.

— ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY täydentämisestä innovaatiorahaston toiminnan osalta 26. helmikuuta 2019 annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/856 ([14]),

— ottaa huomioon 19. toukokuuta 2021 antamansa päätöslauselman Euroopan vetystrategiasta ([15]),

— ottaa huomioon 19. toukokuuta 2021 antamansa päätöslauselman energiajärjestelmien integrointia koskevasta EU:n strategiasta ([16]),

— ottaa huomioon 10. heinäkuuta 2020 antamansa päätöslauselman kattavasta EU:n lähestymistavasta energian varastointiin ([17]),

— ottaa huomioon 15. tammikuuta 2020 antamansa päätöslauselman Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta ([18]),

— ottaa huomioon 14. maaliskuuta 2019 antamansa päätöslauselman ilmastonmuutoksesta: eurooppalainen visio kukoistavasta, nykyaikaisesta, kilpailukykyisestä ja ilmastoneutraalista taloudesta Pariisin sopimuksen mukaisesti ([19]),

— ottaa huomioon 25. lokakuuta 2018 antamansa päätöslauselman vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta Euroopan unionissa: aika toimia! ([20]),

— ottaa huomioon 6. helmikuuta 2018 antamansa päätöslauselman puhtaan energian innovoinnin nopeuttamisesta ([21]),

— ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean 14. kesäkuuta 2023 antaman lausunnon Euroopan vetypankista ([22]),

— ottaa huomioon Euroopan alueiden komitean 30. marraskuuta 2023 antaman lausunnon Euroopan vetypankista,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,

— ottaa huomioon budjettivaliokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnan mietinnön (A9-0379/2023),

A. toteaa, että EU on Pariisin sopimuksen osapuoli ja siten sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 55 prosenttia vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasoihin verrattuna ja saavuttamaan ilmastoneutraaliuden vuoteen 2050 mennessä;

B. huomauttaa, että vetyä voidaan käyttää raaka-aineena, polttoaineena tai energiankantajana ja että siihen sisältyy huomattavaa potentiaalia irrottaa hiilestä teollisuudenaloja, joilla päästöjä on vaikea vähentää, ja raskasta liikennettä, jonka suora sähköistäminen ei ole teknologisesti mahdollista tai kilpailukykyistä;

C. toteaa, että vetyä voidaan käyttää viimeisenä keinona myös energian varastointiin energiajärjestelmän tasapainottamiseksi, joten sillä edesautetaan energiajärjestelmän integrointia;

D. ottaa huomioon, että vety on itsessään epäsuora kasvihuonekaasu ja että tietoisuus lisääntyy sen ilmastovaikutuksista, joihin olisi puututtava asianmukaisesti seuranta-, ennaltaehkäisy- ja lieventämistoimenpiteillä tiiviissä yhteistyössä teollisuuden kanssa;

E. ottaa huomioon, että EU:n vetystrategiassa on asetettu tavoitteeksi asentaa vähintään 40 GW uusiutuvan vedyn elektrolyysilaitteita ja tuottaa 10 miljoonaa tonnia uusiutuvaa vetyä EU:ssa vuoteen 2030 mennessä ja että REPowerEU-suunnitelmassa on ehdotettu tämän tavoitteen täydentämistä niin, että EU:hun tuodaan sama määrä uusiutuvaa vetyä;

F. ottaa huomioon, että tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavien kokonaisinvestointien arvioidaan olevan 335–471 miljardia euroa ja että suunnitellun uusiutuvan vedyn tuontimäärän turvaamiseksi tarvitaan 500 miljardin euron lisäinvestoinnit;

([14]) EUVL L 140, 28.5.2019, s. 6.
([15]) EUVL C 15, 12.1.2022, s. 56.
([16]) EUVL C 15, 12.1.2022, s. 45.
([17]) EUVL C 371, 15.9.2021, s. 58.
([18]) EUVL C 270, 7.7.2021, s. 2.
([19]) EUVL C 23, 21.1.2021, s. 116.
([20]) EUVL C 345, 16.10.2020, s. 80.
([21]) EUVL C 463, 21.12.2018, s. 10.
([22]) EUVL C 293, 18.8.2023, s. 127.

G. ottaa huomioon, että eurooppalaisen elektrolyysilaitteita valmistavan teollisuuden tavoitteena on asentaa vähintään 25 gigawattia tuotantokapasiteettia vuoteen 2025 mennessä, mikä tarkoittaa noin 120 gigawattia asennettua kapasiteettia Euroopassa;

H. ottaa huomioon, että elektrolyysilaitteiden kustannukset ovat laskeneet jo 60 prosenttia kymmenen viime vuoden aikana ja että komission mukaan kustannusten odotetaan puolittuvan vuonna 2030 mittakaavaetujen vuoksi;

I. ottaa huomioon, että polttokennot ja elektrolyysilaitteet edellyttävät teknologiaintensiivisiä komponentteja ja useita kriittisiä raaka-aineita, erityisesti platinaryhmän metalleja, joiden tärkeimmät tuottajat sijaitsevat EU:n ulkopuolella ja usein maissa, joissa kaivostoiminta liittyy vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin, hallinnon heikkenemiseen, konflikteihin ja ympäristön tilan heikkenemiseen, kun taas EU:ssa sijaitsevat tuottajat kohtaavat kilpailukyvyttömiä toimintaolosuhteita;

J. ottaa huomioon, että uusiutuvan vedyn markkinat ovat vielä rakentamatta ja ne edellyttävät asianmukaista kuluttajansuojaa ja merkittäviä investointeja, jotta hiilestä irtautuminen saadaan aikaan kaikilla teollisuudenaloilla, joilla päästöjä on vaikea vähentää;

K. katsoo, että uusiutuvan vedyn loppukäytön kysyntää on edistettävä kaikilla aloilla, myös niillä aloilla, jotka saattavat käyttää vähähiilistä vetyä siirryttäessä vähähiiliseen talouteen;

L. katsoo, että hinnanmuodostus on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan lujittaa vetymarkkinoiden perusta, kohdentaa julkista rahoitustukea ja mahdollistaa tehokas viranomaisvalvonta ja julkinen valvonta;

M. ottaa huomioon, että komissio arvioi uusiutuvan vedyn hinnaksi EU:ssa 2,5–5,5 euroa/kg, mikä johtuu uusiutuvan sähkön ja elektrolyysilaitteiden hinnasta, kun taas fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan vedyn hinta on noin 1,5 euroa/kg;

N. ottaa huomioon, että globaalit talouskumppanit ja kilpailijat, mukaan lukien Yhdysvallat ja Kiina, tarjoavat kotimaiselle uusiutuvan vedyn tuotannolleen vahvaa taloudellista tukea, mistä esimerkkinä voidaan mainita Yhdysvaltojen inflaation hillitsemistä koskeva laki, jolla edistetään uusiutuvan vedyn tuotantoa antamalla sille verohyvitystä jopa 3 dollaria kiloa kohti;

1. on ilahtunut Euroopan vetypankkia koskevasta komission tiedonannosta; huomauttaa, että nimi ”Euroopan vetypankki” voi olla harhaanjohtava, sillä kyseessä ei ole pankki vaan aloite, jonka tarkoituksena on toimia tehokkaana ja virtaviivaistettuna keskitettynä asiointipisteenä uusiutuvan energian hankkeiden tukemiseksi toteutettavan toiminnan ja annettavan rahoituksen koordinoimiseksi kautta koko toimitusketjun;

2. kannustaa komissiota tarjoamaan aloitteelle lisää rahoitusta ja näkyvyyttä, koska se on tärkeä virstanpylväs Euroopan vetymarkkinoiden käynnistämisessä; katsoo, että Euroopan vetypankilla olisi oltava selkeä vastuu tähän päätöslauselmaan sisältyvien suositusten täytäntöönpanosta;

3. muistuttaa, että ainoa kestävä vedyn muoto on uusiutuva vety; huomauttaa, että elektrolyysilaitteiden osuus EU:n vedyn kokonaistuotannosta on alle 4 prosenttia; toteaa, että vähähiilisellä vedyllä on merkitystä siirryttäessä nettonollatalouteen ja kasvatettaessa vetymarkkinoita;

4. panee merkille, että uusiutuvan vedyn tuotanto vaatii runsaasti energiaa; huomauttaa, että uusiutuvaa vetyä koskevien tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kriittisiä raaka-aineita sisältävien elektrolyysilaitteiden valmistuksen tehostamista; huomauttaa, että tämä edellyttäisi myös uusiutuvan sähkön tuotantokapasiteetin merkittävää laajentamista ja sähköverkon parantamista;

5. muistuttaa, että Kansainvälinen energiajärjestö arvioi, että 32 prosenttia maailmanlaajuisesta elektrolyysilaitteiden kapasiteetista sijaitsee Euroopassa vuoteen 2030 mennessä, jos kaikki suunnitellut hankkeet toteutuvat; korostaa tarvetta ylläpitää ja vahvistaa unionin maailmanlaajuista johtoasemaa vedyn alalla kehittämällä innovatiivisia ja tehokkaita markkinoita, jotka yhdistävät tuottajat kuluttajiin asianmukaisen infrastruktuurin avulla;

6. suhtautuu myönteisesti komission ehdotuksiin nettonollateollisuutta koskevaksi säädökseksi ja kriittisiä raaka-aineita koskevaksi säädökseksi sekä uusiutuvaa energiaa koskevan direktiivin tarkistamiseen ja katsoo, että ne edistäisivät EU:ssa tuotetun uusiutuvan vedyn ja elektrolyysilaitteiden kasvavaa kysyntää palvelevia turvallisia, kilpailukykyisiä ja kestäviä arvoketjuja; korostaa, että Euroopan vetypankin olisi täydennettävä nettonollateollisuutta koskevaa säädöstä;

7. kannattaa vahvasti yksinkertaistettuja ja nopeampia lupamenettelyjä koko arvoketjussa, jotta voidaan lisätä uusiutuvan vedyn tuotantoa ja edistää innovointia; vaatii säilyttämään nykyisen ympäristönsuojelun korkean tason lupahakemuksia arvioitaessa ja virtaviivaistamaan tiettyjä ympäristönäkökohtia, jotka liittyvät uusiutuvan energian hankkeiden lupamenettelyihin ja hallinnollisiin prosesseihin;

8. katsoo, että EU:n teollisen omavaraisuuden turvaamiseksi osana avointa strategista riippumattomuutta Euroopan vetypankin ensimmäisessä täytäntöönpanovaiheessa olisi painotettava voimakkaasti oman tuotannon lisäämistä, kun taas myöhempiä vaiheita voitaisiin laajentaa, jotta mahdollistetaan uusiutuvan vedyn kilpailukykyisen tuonnin lisääminen; muistuttaa, että sekä kotimaisen tuotannon että tuonnin tukemisen olisi kuuluttava Euroopan vetypankin toimivaltaan;

9. suhtautuu myönteisesti Euroopan vetypankin rooliin vedyn kehittyvien markkinoiden markkinavirtojen, -toimien ja -hintojen avoimuuden lisäämisessä; korostaa, että tämä tehtävä on ratkaisevan tärkeä markkinoiden luottamuksen lisäämiseksi, viranomaisvalvonnan ja julkisen valvonnan vahvistamiseksi ja tietojen tarjoamiseksi energiainfrastruktuurin yhdennettyä suunnittelua varten;

10. korostaa, että yksityinen rahoitus on keskeisessä asemassa uusiutuvan vedyn eurooppalaisten markkinoiden rakentamisessa ja että sen jälkeen, kun tehokkaat markkinat on luotu, niiden ei pitäisi olla riippuvaisia julkisista tuista;

11. toteaa, että vetyä koskeva vankka EU:n markkinoiden sääntelykehys voi auttaa luomaan asianmukaisesti toimivat markkinat; katsoo, että ennakoitavissa oleva ja vähemmän epävakaa hintapolku on välttämätön investointivarmuuden luomiseksi välttämättömille investoinneille vedyn tuotantoon ja vetyinfrastruktuuriin;

12. katsoo, että muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita koskevat delegoidut säädökset ovat lisänneet ennustettavuutta ja varmuutta sijoittajien kannalta; suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen vedyn ja vähähiilisen kaasun markkinoita koskevasta paketista; vaatii luomaan teollisuudelle johdonmukaisen ja vakaan sääntely-ympäristön;

13. korostaa, että Kansainvälisen uusiutuvan energian viraston mukaan vedyn tuotanto elektrolyysin avulla vaatii runsaasti vettä ja kuluttaa 18–24 kiloa vettä yhtä vetykiloa kohti; korostaa, että vedenkulutus on vielä suurempi, kun otetaan huomioon tuotantoketjun alkupään arvoketju; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kiinnittämään erityistä huomiota resurssitehokkuuteen ja vesipuitedirektiiviin ([23]) erityisesti kuivuusriskin uhkaamilla alueilla; kehottaa jatkamaan tutkimustyötä veden suolanpoistotekniikoista, joilla minimoidaan energiankulutus ja ympäristövaikutukset, erityisesti suolaveden aiheuttaman saastumisen osalta;

14. painottaa, että vetylaaksoilla ja niihin liittyvillä infrastruktuureilla on tärkeä rooli välineinä, joilla tuetaan teollisuusalueiden hiilestä irtautumista, vauhditetaan innovointia ja edistetään paikallista taloutta; panee merkille, että vetylaaksot tarjoavat suojattuja vedyn tarjonnan ja kysynnän klustereita Euroopassa; katsoo, että Euroopan vetypankin vastuulla on koordinoida ja tukea kaikkia asiaankuuluvia kulutuskeskuksia vetylaaksoissa ja laajentaa vetyä koskevia suuren mittakaavan lippulaivahankkeita;

Taloudellinen tuki uusiutuvan vedyn omaan tuotantoon

15. on ilahtunut komission päätöksestä käynnistää ensimmäinen hintapohjainen pilottihuutokauppa uusiutuvan vedyn tukemiseksi; panee merkille, että sen talousarvio on 800 miljoonaa euroa 10 vuoden ajanjaksolle uusiutuvan vedyn tuotannon tukemista varten; kehottaa komissiota osallistumaan nopeasti tämän pilottihuutokaupan tehokkuuden ja makrotaloudellisten ja teollisten seurausten arviointiin;

([23]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23. lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista (EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1).

16. panee merkille, että komissio on päättänyt tarjota tukea kiinteänä preemiona ensimmäisessä pilottihuutokaupassa, koska vedyn tuotannon ja kulutuksen välinen ero on korkea ainakin aluksi; vaatii vahvistamaan tuleville huutokaupoille kiinteän preemion, joka vastaa Yhdysvaltojen inflaation hillitsemistä koskevan lain nojalla ehdotettua preemiota tai on sitä korkeampi; pyytää komissiota harkitsemaan täydentäviä mekanismeja, kuten avustuksia, hinnanerosopimuksia ja hiilen hinnanerosopimuksia; katsoo, että näillä täydentävillä mekanismeilla voitaisiin tukea uusiutuvan vedyn tuotannon lisäksi myös sen kysyntää;

17. muistuttaa maantieteellisen ja alakohtaisen tasapainon merkityksestä, jotta mahdollistetaan uusiutuvan vedyn tuotanto kaikkialla EU:ssa ja sen käyttö aloilla, joilla päästöjä on vaikea vähentää; korostaa tarvetta välttää vetymarkkinoiden vaihtelevasta kehityksestä johtuvien jo olemassa olevien alueellisten erojen syvenemistä entisestään; kehottaa komissiota kehittämään alueellisia huutokauppoja ja määrittelemään tätä varten alueet, jotka ovat riittävän suuria asianmukaisen kilpailun turvaamiseksi, samalla kun varmistetaan maantieteellinen tasapaino; pyytää komissiota ehdottamaan jakoperustetta, jolla tuetaan Euroopan vetymarkkinoiden alueellisesti tasapainoista kehitystä;

18. kehottaa komissiota antamaan teknistä tukea jäsenvaltioille, joiden osallistuminen on vähäistä, kuten päästökauppadirektiivin ([24]) viimeisimmässä tarkistetussa versiossa säädetään; korostaa, että tällaisella tuella olisi kannustettava kaikkien jäsenvaltioiden hakijoita osallistumaan Euroopan vetypankin huutokauppoihin;

19. korostaa, että Euroopan vetypankin olisi myös pyrittävä houkuttelemaan pienempiä, kehittyviä hankkeita; ehdottaa komissiolle, että se mukauttaa joitakin huutokauppasuunnitelman osia, erityisesti asennetun elektrolyysilaitteiston vähimmäiskapasiteettia koskevaa vaatimusta ja enimmäismäärää koskevaan tarjoukseen liittyvää rajoitusta ja että se harkitsee mahdollisuutta yhdistää hakemuksia pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritykset) osallistumisen helpottamiseksi;

20. pyytää komissiota arvioimaan uudelleen ja selventämään sääntöjä, jotka koskevat julkisen rahoitustuen ja Euroopan vetypankin puitteissa myönnetyn rahoituksen yhteensopivuutta, ottaen huomioon, että samat kustannukset eivät saisi kasautua, jotta voidaan turvata kaikkien hakijoiden välinen oikeudenmukainen kilpailu;

21. korostaa, että tulevien huutokauppojen suunnittelussa olisi asetettava painokkaasti etusijalle uusiutuvan vedyn myynti teollisuudenaloille, joilla päästöjä on vaikea vähentää, ja raskaaseen liikenteeseen, etenkin lento- ja laivaliikenteeseen; katsoo tässä yhteydessä, että huutokauppojen kelpoisuuskriteereihin olisi sisällytettävä tiettyjä rajoituksia;

22. pyytää komissiota pelkän hinnan huomioimisen sijaan sisällyttämään tarjousten arviointiin selkeän bonuspistejärjestelmän; toteaa, että tällaisessa järjestelmässä olisi palkittava tarjouksista, joilla tuotetaan korkeatasoisin kestävyys, luodaan merkittävästi työpaikkoja ja edistetään laadukkaita harjoittelupaikkoja, oppisopimuskoulutuspaikkoja ja työntekijöiden uudelleen- tai täydennyskoulutusta;

23. toteaa olevan tarpeen tehostaa kiireellisesti elektrolyysilaitteiden tuotantoa EU:ssa; ehdottaa, että toiminta- ja pääomamenojen välille tehdään ero; katsoo, että mahdollinen tuki vähähiilisen vedyn pääomamenoihin olisi suunnattava ainoastaan investointeihin, joilla voidaan edistää uusiutuvan vedyn tuotantoa myöhemmässä vaiheessa, erityisesti elektrolyysilaitteiden hankintaan, eikä sillä saisi kattaa vähähiilisen vedyn toimintamenoja;

Muu kuin taloudellinen tuki EU:n vetyekosysteemille

24. suhtautuu myönteisesti komission ajatukseen ”huutokaupat palveluna” -käsitteen käyttöönotosta; katsoo, että tämä voisi alentaa jäsenvaltioiden hallintokustannuksia ja edistää aidosti eurooppalaista väylää energiakäänteeseen; pyytää komissiota arvioimaan tätä konseptia ja tutkimaan sen jatkokehittämistä muiden uusiutuvan energian teknologioiden osalta; korostaa, että hakuprosessin hallinnollista taakkaa olisi mahdollisuuksien mukaan kevennettävä, jotta myös pk-yritykset voivat käsitellä hankintaprosesseja;

([24]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 2003, kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta unionissa ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta (EUVL L 275, 25.10.2003, s. 32).

25. ehdottaa, että Euroopan vetypankin olisi voitava antaa yksityisille toimijoille erityistä neuvontaa uusiutuvan ja vähähiilisen vedyn tuotantolaitosten kehittämisestä EU:ssa; katsoo, että tällainen palvelu ei saisi olla riippuvainen siitä, onko hakija saanut rahoitusta Euroopan vetypankilta vai ei; ehdottaa, että tässä neuvontapalvelussa hyödynnetään Euroopan investointipankin (EIP) asiantuntemusta; ehdottaa, että puhtaan vedyn allianssin toimet sisällytetään Euroopan vetypankkiin, jotta voidaan luoda fyysinen foorumi, jolla vedyn tuottajat ja kuluttajat voisivat kokoontua saadakseen neuvoja ja vaihtaakseen parhaita käytäntöjä;

26. korostaa, että on tärkeää rajoittaa vetyä käsittelevien EU:n elinten hajanaisuutta; ehdottaa Puhdas vety -yhteisyrityksen ja erityisesti vetypolttokennoja käsittelevän seurantakeskuksen toimintojen sisällyttämistä Euroopan vetypankin tarjoamaan kehykseen; painottaa, että tämä ei saisi vähentää julkisia investointeja tutkimukseen, kehittämiseen ja innovointiin;

27. katsoo, että vedyn vapaaehtoinen yhteinen hankintamekanismi voi auttaa kehittämään kotimaisia vetymarkkinoita ja turvaamaan tuonnin Euroopan vetypankin puitteissa; korostaa, että yhteishankinnat helpottaisivat myös investointeja uusiutuvan vedyn tuotantokapasiteettiin, varmistaisivat uusiutuvan vedyn saannin kohtuullisin hinnoin ja estäisivät eurooppalaisia kuluttajia kilpailemasta keskenään;

28. toteaa, että AggregateEU-mekanismi voi toimia vetymarkkinoiden kehittämisen pilottihankkeena Euroopan vetypankin puitteissa; kehottaa komissiota arvioimaan mahdollisuutta kehittää mekanismi uusiutuvan vedyn vapaaehtoista kysynnän yhdistämistä ja yhteishankintaa varten ja esittämään tarvittaessa asiaa koskevan lainsäädäntöehdotuksen; katsoo, että tämä arviointi voisi perustua perusteelliseen analyysiin riittävistä yritysten yhteistyömalleista ja mahdollisuudesta luoda takausjärjestelmiä, jotka mahdollistavat pienempien yritysten ja pk-yritysten tehokkaan osallistumisen;

29. kehottaa jäsenvaltioita käyttämään ympäristöystävällisiä julkisia hankintoja, jotta ne voivat suosia uusiutuvalla vedyllä tuotettuja tavaroita, kuten julkisten rakennusten ja infrastruktuurin rakentamisessa käytettävää terästä;

Uusiutuvan vedyn tuonti

30. huomauttaa, että vaikka uusiutuvan vedyn oma tuotanto lisääntyisi, kysynnän kasvu voi edellyttää tuontia EU:n ulkopuolisista maista; korostaa, että Euroopan vetypankin olisi hyödynnettävä synergioita uusiutuvan vedyn tuonnin nopeuttamisessa ja vastattava Euroopan markkinoiden kasvavaan kysyntään;

31. korostaa, että on tärkeää edistää REPowerEU-suunnitelmaa koskevassa komission tiedonannossa määriteltyjä infrastruktuurikäytäviä, jotta voidaan helpottaa jopa 10 miljoonan uusiutuvan vetytonnin tuontia ja samalla tukea hiilestä irtautumista kumppanimaissa;

32. muistuttaa, että hiilirajamekanismia on tarkoitus soveltaa vetyyn; korostaa EU:n tärkeää roolia maailmanlaajuisten normien laatijana, ja kehottaa komissiota kehittämään 31. joulukuuta 2025 mennessä uusiutuvan vedyn tuonnille tarkistetun uusiutuvaa energiaa koskevan direktiivin mukaisesti aukottoman yhteisen sertifiointijärjestelmän, jonka säännöt vastaavat omaan tuotantoon sovellettavia sääntöjä, jotta varmistetaan luotettavien kansainvälisten kumppaneiden tasapuoliset toimintaedellytykset;

33. korostaa, että kolmansista maista peräisiin olevaan uusiutuvaan vetyyn tehtäviin investointeihin olisi sovellettava kansainvälisiä due diligence -periaatteita, kuten muun muassa yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevia Yhdistyneiden kansakuntien ohjaavia periaatteita, taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) toimintaohjeita monikansallisille yrityksille ja vastuullista liiketoimintaa koskevia OECD:n due diligence -ohjeita;

34. kehottaa komissiota laatimaan suuntaviivoja, joissa on selkeät ja avoimet EU:n tukea koskevan kelpoisuuden kriteerit EU:n ulkopuolisten maiden tuottajille geopoliittisten riskien ja niiden mahdollisen yhteistyöhön perustuvan vähentämisen, kyseisten maiden kotimaista energiakäännettä varten saatavilla olevien resurssien ja EU:n arvojen sekä ympäristö- ja sosiaalinormien, mukaan lukien työehdot ja alkuperäisväestön oikeudet, noudattamisen pohjalta;

35. korostaa, että joillakin maailman alueilla on paljon paremmat edellytykset tuottaa uusiutuvaa vetyä, koska niillä on runsaasti tilaa ja uusiutuvaa sähköä; palauttaa mieliin, että EU:n energiadiplomatialla olisi edistettävä sääntöihin perustuvien, avoimien ja vääristymättömien maailmanlaajuisten vetymarkkinoiden kehittämistä ja että sillä olisi pyrittävä antamaan kumppanimaille, maailmanlaajuisesti ja erityisesti EU:n naapurustossa, mahdollisuus toteuttaa energiakäänteet ja parantaa ympäristö-, sosiaali- ja demokratiaa koskevia normejaan;

36. painottaa, että on tärkeää monipuolistaa toimittajia ja säilyttää reilut globaalit toimintaedellytykset, kun tarjotaan tukea uusiutuvan vedyn tuotantoon EU:n ulkopuolisissa maissa; ehdottaa, että EU:n tukea saavassa uusiutuvan vedyn tuonnissa edellytettäisiin euron käyttöä, jotta eurosta voidaan tehdä maailmanlaajuisen vetykaupan globaali viitevaluutta;

Taloudellinen tuki uusiutuvan vedyn kuljetukselle

37. korostaa, että vetymarkkinoiden vauhtiin saamiseksi onnistuneella tavalla on tarpeen varmistaa riittävät investoinnit asianmukaisen vetyinfrastruktuurin kehittämiseen paitsi tarjonnan ja kysynnän yhdistämiseksi myös vedyn varastoimiseksi ja kuljettamiseksi kaikkialla EU:ssa (esimerkiksi eurooppalainen vedynsiirron runkoverkko); vaatii, että pullonkauloja ja puuttuvia yhteyksiä vältetään, jotta vety pääsee sitä eniten tarvitseville teollisuudenaloille; korostaa, että vetyjärjestelmän kehittämisessä olisi mahdollisuuksien mukaan asetettava etusijalle tuotannon ja käytön rinnakkainen sijoittaminen ja mahdollistettava mahdollisimman suuret synergiat olemassa olevan maakaasun kuljetusinfrastruktuurin kanssa;

38. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita edistämään yksityisiä investointeja ja tarvittaessa varmistamaan julkisen rahoituksen uusille vetylaitoksille ja tällä hetkellä maakaasua varten käytettävien laitosten käyttötarkoituksen muuttamiselle; katsoo, että sekä avustukset että (hiilen) hinnanerosopimukset, jotka sisältävät kuljetuskustannuksia koskevan osan, voivat olla soveltuvia välineitä vetyinfrastruktuuriin tehtävien investointien tukemiseksi; korostaa samasta näkökulmasta, että Verkkojen Eurooppa -välineelle olisi osoitettava lisävaroja, jotta voidaan lisätä asiaankuuluvan infrastruktuurin rahoitusta, ja että olisi otettava käyttöön vaihtoehtoinen EU:n rahoitus koheesiopolitiikan ja elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa;

39. kehottaa komissiota antamaan Euroopan vetypankin tehtäväksi koordinoida komission, kansainvälisten järjestöjen tai yritysten vedyn tuotannosta, varastoinnista, kuljetuksesta, jakelusta ja kulutuksesta julkaisemien kaikkien asiaankuuluvien tietojen keruuta; toteaa, että nämä tiedot olisi asetettava mahdollisuuksien mukaan julkisesti saataville ja että niitä voitaisiin käyttää vetyyn liittyvän infrastruktuurin hyväksymistä koskevassa päätöksentekoprosessissa tarkistetun Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevan asetuksen ([25]) mukaisesti;

EU:n välineiden virtaviivaistaminen ja rahoitusmekanismit

40. ilmaisee huolensa siitä, että teollisuudella on tällä hetkellä käytössään useita erilaisia rahoitusvälineitä vedyn tuotantoon; kehottaa komissiota tekemään Euroopan vetypankista keskitetyn asiointipisteen vetyä koskevalle rahoitukselle;

41. panee merkille Euroopan vetypankin kolmen miljardin euron kokonaistalousarvion, josta ilmoitettiin vuoden 2022 unionin tilaa koskevassa puheessa; pyytää komissiota selventämään vuotuisia määrärahoja, jotka ovat käytettävissä seuraaviksi viideksi vuodeksi Euroopan vetypankin kussakin pilarissa, ja laatimaan etenemissuunnitelman suunnitelluista huutokaupoista; vaatii, että tulevista huutokaupoista ilmoitetaan vähintään 12 kuukautta etukäteen, jotta voidaan taata ennustettavuus teollisuudelle;

42. ilmaisee syvän huolensa Euroopan vetypankin kokonaisbudjetista verrattuna tukiin, kannustimiin ja houkuttelevampaan investointikehykseen maailman muilla alueilla, erityisesti Kiinassa ja Yhdysvalloissa; katsoo, että ensimmäiseen pilottihuutokauppaan tarkoitetut nykyiset 800 miljoonan euron määrärahat ovat liian rajalliset; kehottaa komissiota ehdottamaan asianmukaista talousarviota Euroopan vetypankille kasvattamalla sitä merkittävästi tulevina vuosina uusilla resursseilla;

([25]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/869, annettu 30 päivänä toukokuuta 2022, Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista, asetusten (EY) N:o 715/2009, (EU) 2019/942 ja (EU) 2019/943 ja direktiivien 2009/73/EY ja (EU) 2019/944 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 347/2013 kumoamisesta (EUVL L 152, 3.6.2022, s. 45).

43. suhtautuu myönteisesti monivuotisen rahoituskehyksen välitarkistukseen, jossa komissio ehdotti 5 miljardin euron lisärahoitusta innovaatiorahastolle; kehottaa osoittamaan tuntuvan osan tästä lisäyksestä Euroopan vetypankille, jotta innovaatiorahastosta voidaan tukea useampia hankkeita; korostaa, että innovaatiorahaston lisäksi olisi tutkittava vaihtoehtoista rahoitusta, jotta Euroopan vetypankki olisi riippumaton hiilen hinnan vaihtelusta;

44. kehottaa komissiota harkitsemaan kiinteän preemion osalta inflaatiokorotuksia, jotta voidaan varmistaa vakaus ja suojella tuottajia – erityisesti pieniä ja keskisuuria tuottajia – mahdollisilta tulevilta energian, raaka-aineiden ja operatiivisen työn hintojen nousulta;

45. toteaa, ettei komissio ole toistaiseksi perustanut rahoitusvälinettä, jolla tuettaisiin uusiutuvan vedyn tuontia; kannustaa Euroopan vetypankin ja jäsenvaltioiden perustamien ohjelmien väliseen yhteistyöhön tuontia käsiteltäessä; pyytää komissiota esittämään lainsäädäntöehdotuksen rahoitusvälineestä, joka koskee tuontia EU:n ulkopuolisista maista Euroopan vetypankin puitteissa, jos se on asianmukaista ja yhteensopivaa hiilitullimekanismin kanssa;

46. korostaa, että Euroopan vetypankin toiminnan jatkamiseen tarvitaan erityishenkilöstöä, ja pyytää varmistamaan tältä osin riittävän rahoituksen; ehdottaa, että Euroopan vetypankille perustetaan työryhmä, jossa on henkilöstöä kaikista asianomaisista komission yksiköistä;

47. suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen virtaviivaistaa EU:n rahoituksen käyttöä vetyhankkeisiin sekä lainsäädäntöehdotukseen Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineestä (STEP-kehysväline), jossa uusiutuva vety on määritelty kriittiseksi puhtaaksi teknologiaksi, joka edellyttää lisätukea; pyytää mahdollisimman suurta synergiaa STEP-kehysvälineen ja Euroopan vetypankin välille;

48. katsoo, että Euroopan vetypankista on tehtävä keskitetty yhteyspiste, josta annetaan tietoa uusiutuvan vedyn hankkeiden tukemiseksi EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla saatavilla olevasta rahoituksesta; ehdottaa, että vetyalan julkinen rahoituskompassi yhdistetään Euroopan vetypankkiin ja että siihen sisällytetään tiedot kaikista asiaankuuluvista rahoitusvälineistä, mukaan lukien muun muassa Verkkojen Eurooppa -väline, Horisontti Eurooppa -ohjelma ja innovaatiorahasto, ja että niitä päivitetään säännöllisesti;

49. ehdottaa, että Euroopan vetypankki perustaa verkkotyökalun, jonka avulla teollisuus ja erityisesti pk-yritykset voivat nopeasti arvioida uusiutuvaan tai vähähiiliseen vetyyn liittyvän hankkeen EU:n rahoitusta koskevaa kelpoisuutta, mikä ei saisi vaikuttaa lopulliseen päätökseen eikä edellyttää luottamuksellisten tietojen toimittamista;

50. kehottaa EIP:tä parantamaan uusiutuvaa vetyä koskevien hankkeiden rahoituksen saatavuutta; pyytää EIP:tä myöntämään nollakorkoisia tai taattuja lainoja, joilla autetaan varmistamaan pitkän aikavälin rahoitus ja mahdollistetaan pääoma- ja muut investoinnit asiaankuuluviin hankkeisiin;

51. kannattaa komission ehdottaman kiinteän preemion ylärajan käyttöönottoa, jotta vältetään liialliset korvaukset huutokauppoihin osallistuville hyväksytyille hakijoille; painottaa, että EU:n tuki olisi lopetettava, kun uusiutuvan vedyn markkinahinnasta tulee kilpailukykyinen; kehottaa komissiota seuraamaan jatkuvasti uusiutuvan vedyn tuotantokustannuksia ja markkinahintaa ja arvioimaan voittaneille hankkeille myönnettyä kiinteää preemiota uudelleen kunkin tuottajien ja kuluttajien välisen sopimusjärjestelyn päättyessä tai vähintään joka viides vuosi;

Avoimuus, vastuuvelvollisuus ja raportointi

52. korostaa, että komission olisi laadittava vuosikertomus, jossa arvioidaan edistymistä uusiutuvan ja vähähiilisen vedyn markkinoiden kehityksessä ja Euroopan vetypankin toimintaa; pyytää, että tässä kertomuksessa arvioitaisiin myös rahoituksen maantieteellistä jakaumaa, uusien työpaikkojen määrää, tarjonnan ja kysynnän muutoksia, uusiutuvan vedyn kustannuksia verrattuna muihin vedyn muotoihin ja erillisten vetyinfrastruktuurien kehittämistä;

53. pyytää, että komissio esittäisi kattavan arvioinnin Euroopan vetypankista ennen sen ehdotusta uudeksi monivuotiseksi rahoituskehykseksi;

°
° °

54. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman kaikille EU:n toimielimille ja jäsenvaltioille.